

DE REKENKAMERCOMMISSIE PAPENDRECHT

De Rekenkamercommissie
Papendrecht: Jaarverslag 2007

DE REKENKAMERCOMMISSIE PAPENDRECHT: doelstelling en ontwikkeling

De Rekenkamercommissie (hierna ook te noemen: RKCie) van de gemeente Papendrecht is formeel op 30 juni 2005 door de gemeenteraad van Papendrecht ingesteld. De doelstelling van deze onafhankelijke commissie is om een bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de gemeente door inzicht te verschaffen in dat functioneren en door daar waar mogelijk aanbevelingen tot verbetering te doen. Dat alles doet de rekenkamercommissie door haar taak uit te oefenen, namelijk door het (laten) verrichten van onafhankelijk onderzoek naar (zoals dat ook in de gemeentewet staat) de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Daarbij kijkt de rekenkamercommissie naar de realisatie van beleid, naar de financiën en naar het functioneren van de gemeentelijke organisatie.

Zo'n onderzoek resulteert in een onderzoeksrapport waarin naast het trekken van conclusies, ook de ruimte wordt genomen om aanbevelingen tot verbetering te doen. Bij het verrichten van een onderzoek richt de rekenkamercommissie zich ook op zaken als integriteit, democratische besluitvorming, toezicht, handhaving en publieke verantwoording.

De rekenkamercommissie bestaat uit een voorzitter, twee externe leden en twee gemeenteraadsleden, waarmee is gekozen voor een grote betrokkenheid van de gemeenteraad bij de taken van de rekenkamercommissie. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris, die tevens griffier van de gemeenteraad is. Per ultimo 2007 is de samenstelling als volgt:

Voorzitter: Dhr. Drs. R.J.A. Clayden

Leden: Mw. Drs. J. F. Breedveld (die heeft aangekondigd per 01 juli 2008 afscheid te willen nemen) en Mw. Drs. K. Meijer (beiden extern lid), en de heren H.A. Nieuwstraten (per 24 januari 2008 opgevolgd door de heer R. Groene) en Drs M.C. Hoogland r.a (beiden ook lid van de gemeenteraad).

Secretaris: Dhr. Mr. A..P.M.A.F. Bergmans (tevens griffier van de gemeenteraad).

Met haar conclusies en aanbevelingen uit de onderzoeksrapporten richt de rekenkamercommissie zich in de eerste plaats tot de gemeenteraad. Tevens brengt zij de onderzoeksresultaten onder de aandacht van de burgers. De rapporten kunnen daarbij gezien worden als een ondersteuning voor het (toekomstig) functioneren van het college én de gemeenteraad.

Inmiddels heeft de rekenkamercommissie sinds haar instelling in totaal vijf onderzoeken laten uitvoeren en afgerond:

1. Inhuren is ook op geld sturen (december 2005)
2. Bruikbaarheid van de programmabegroting (juni 2006)
3. Verbonden partijen (november 2006)
4. Effectief subsidiebeleid (juli 2007)
5. Implementatie van eerdere onderzoeken in de praktijk (mei 2008).

De regels – een korte uitleg

De regels op basis waarvan de commissie in de praktijk actief is zijn vervat in de Verordening op de Rekenkamercommissie van de gemeente Papendrecht, het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Rekenkamercommissie, en in de zogeheten Missie en Werkwijze van de Rekenkamercommissie, zoals definitief geaccordeerd door de gemeenteraad in zijn vergadering van 30 juni 2005. De Rekenkamercommissie laat haar onderzoeken feitelijk door derden uitvoeren, maar uiteindelijk zijn alle onderzoeksrapporten die hier het resultaat van zijn, rapporten afkomstig van de Rekenkamercommissie.

In de Verordening op de Rekenkamercommissie van de gemeente Papendrecht is onder meer geregeld de samenstelling en wijze van benoeming van de leden van de commissie, hoe en door wie de commissie wordt ondersteund, dat de commissie de onderwerpen die zij onderzoekt zelf vaststelt en dat de gemeenteraad de commissie een gemotiveerd verzoek kan doen tot het instellen van een onderzoek. In deze verordening staat ook dat de Rekenkamercommissie voor de feitelijke uitvoering van het onderzoek derden kan inschakelen, hetgeen in de praktijk ook zo gebeurt.

In het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Rekenkamercommissie, is geregeld wat de voorzitter, de secretaris en de leden zoal doen en hoe men te werk gaat bij een onderzoek en aan welke eisen een onderzoek moet voldoen.

Zo zal de commissie bij de keuze van een onderwerp voor een onderzoek de volgende criteria in ogenschouw houden:

- het onderzoek levert een toegevoegde waarde op: het onderzoek moet informatie opleveren waarover de raad en het college nog niet beschikt;
- het onderwerp draagt risico's van ineffectiviteit of ondoelmatigheid in zich;
- het onderwerp is actueel en heeft een groot maatschappelijk en/of financieel belang;
- het onderwerp raakt direct of indirect het belang van de burger;
- opeenvolgende onderzoeken (bijv. op hetzelfde beleidsterrein of binnen dezelfde sector) vinden niet of zo min mogelijk plaats;
- het onderzoek moet zoveel mogelijk leiden tot concrete verbeteringen van het functioneren van de gemeente en/of tot het lerend vermogen van de organisatie.

In de Missie en Werkwijze van de Rekenkamercommissie staat dat het de missie van de rekenkamercommissie is een bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de gemeente en van de instellingen en partijen die door de gemeente worden gesubsidieerd, door inzicht te verschaffen in dit functioneren en waar mogelijk aanbevelingen te doen om dit functioneren te verbeteren. De commissie richt zich met haar onderzoeken in de eerste plaats tot de gemeenteraad en brengt daarnaast de onderzoeksresultaten onder de aandacht van de burgers.

Al deze documenten zijn overigens openbaar en via de website van de gemeente te raadplegen (www.papendrecht.nl). Dat geldt ook voor de hierna genoemde onderzoeksrapporten die zijn afgerond.

De verrichte onderzoeken

De rekenkamercommissie heeft zoals gezegd, sinds haar instelling in totaal vijf onderzoeken laten uitvoeren en afgerond:

1. Inhuren is ook op geld sturen (december 2005)
2. Bruikbaarheid van de programmabegroting (juni 2006)
3. Verbonden partijen (november 2006)
4. Effectief subsidiebeleid (juli 2007)
5. Implementatie van eerdere onderzoeken in de praktijk (mei 2008).

Met het vijfde onderzoek werd in het najaar van 2007 begonnen. Daarbij ging het om een onderzoek naar wat er, kort gezegd, tot nu toe in de praktijk met de aanbevelingen uit de eerdere vier onderzoeksrapporten was gedaan. Dat vijfde onderzoek was het grootste tot nu toe en vandaar dat de afronding van dit onderzoek langer duurde dan in 2007, sterker nog: uiteindelijk zal het eindrapport aan de orde komen in de raadsvergadering van vlak voor het zomerreces van 2008.

Reikwijdte van het Jaarverslag 2007

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de in 2007 besproken onderzoeksrapporten. Voor meer informatie wordt verwezen naar de genoemde website en naar het meest recente, vijfde onderzoek van de RKCie, welk onderzoek voor het zomerreces van 2008 wordt behandeld door de gemeenteraad.

De bespreking in 2007 van afgeronde onderzoeken.

1. “ Sturen op effecten en prestaties, een onderzoek naar de bruikbaarheid van de programmabegroting voor de gemeenteraad “

Op 22 juni 2006 biedt de RKCie haar tweede rapport “Sturen op effecten en prestaties, een onderzoek naar de bruikbaarheid van de programmabegroting voor de gemeenteraad” aan de gemeenteraad aan.

Noemenswaardige aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn: kom als raad en college met elkaar tot afspraken over de verdere ontwikkeling van de programmabegroting, bijvoorbeeld waar het gaat om de kwaliteit van de begroting, de wijze waarop het onderzoeksrapport verder wordt uitgewerkt en bezie nader de wijze waarop de gemeenteraad actief bij het begrotingsproces kan worden betrokken.

Het rapport wordt daarna besproken in de raadscommissie Regionale aangelegenheden, Economie en Financiën (REF) op 07 september 2006. De commissie besluit dat er niet direct (in september 2006), maar in januari 2007 een workshop zal worden georganiseerd over dit rapport, omdat er dan een begroting voor 2007 voor zal liggen die naar de commissie verwacht mede zal zijn gebaseerd op het rapport van de rekenkamercommissie. Daarbij vindt deze raadscommissie dat er dan ook meer tijd zal zijn om de bevindingen van zo'n workshop mee te geven voor de daaropvolgende begroting.

De betreffende workshop (raadsbreed) wordt op 17 januari 2007 gehouden en daarop komt de commissie REF terug in haar vergadering van 15 februari 2007, waarin van gedachten gewisseld wordt over twee vragen: welke conclusies trekt de commissie uit de bevindingen van de workshop van 17 januari 2007 en wat wil de commissie meegeven aan het college hieromtrent ? De commissie komt tot de volgende conclusies, resp. geeft het volgende mee aan het college:

- de (door de extern adviseur) op schrift gestelde conclusies n.a.v. de workshop worden in hoofdlijnen onderschreven;
- het is niet nodig het huidige aantal programma's (3) in de begroting aan te passen ;
- er dient een traject te worden gestart om te komen tot betere indicatoren (niet om te komen tot meer) en het college wordt verzocht terzake met verbetervoorstellen te komen;
- de behandeling van de komende Voorjaarsnota komt bij wijze van proef eerst aan de orde in commissieverband en de voorzitter komt daartoe met een procesvoorstel in samenspraak met de griffier (en de portefeuillehouder);
- de behandeling van de Voorjaarsnota in de gemeenteraad wordt gezien als het geschikte moment om algemene politieke beschouwingen (in eerste termijn) te houden en de behandeling van de begroting daarna wordt gezien als een soort daarop volgende, tweede en kortere termijn.

2. “ Verbonden partijen gemeente Papendrecht . Analyse van de financiële risico’s, informatieverstrekking en beleidsbeïnvloeding”

Het derde onderzoeksrapport van de RKCie wordt in november 2006 afgerond. Het rapport met de titel: “Verbonden partijen gemeente Papendrecht . Analyse van de financiële risico’s, informatieverstrekking en beleidsbeïnvloeding” wordt tijdens de raadsvergadering op 30 november 2006 aan de voorzitter van de gemeenteraad en daarmee aan de gemeenteraad aangeboden.

Noemenswaardige aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn: maak de aandacht voor de bestuurlijke en financiële relaties van de gemeente met andere partijen (in de begroting van de gemeente) daar waar nodig en wenselijk, wat scherper en doe dat door bijvoorbeeld eerder met die verbonden partijen in overleg te treden. Daarmee zou dan beter inzichtelijk zijn wat er van wie verlangd kan worden en tegen welke bijdrage dat mogelijk is. De RKCie adviseert in het slot van het rapport dat het college over ongeveer een jaar aan de gemeenteraad een rapport zal aanbieden, waarin de uitwerking van de aanbevelingen nader uit de doeken wordt gedaan.

Het rapport wordt vervolgens besproken in de raadscommissie Regionale aangelegenheden, Economie en Financiën (REF) op 11 januari 2007 en de gemeenteraad bevestigt in zijn vergadering van 15 februari 2007 de door de raadscommissie REF getrokken conclusies, namelijk dat:

- de verbonden partijen vooral ook zelf hun eigen kernprestaties volgens de zogeheten SMART-methode zullen moeten formuleren (dat wil zeggen dat deze specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden zullen moeten zijn);
- de verbonden partijen wordt aanbevolen om ook zelf de in het rapport vervatte zogeheten stoplichtenmethode te gaan gebruiken als middel om in kaart te brengen in welke mate er (per nader te duiden onderwerpen) door hen risico’s worden gelopen;
- van de verbonden partijen ook zelf verwacht mag worden dat de deelnemers tijdig van de juiste informatie worden voorzien, opdat ook deze deelnemers daarmee in hun eigen beleidscyclus tijdig rekening kunnen houden;
- de toedeling van accrès-gelden niet zonder meer en automatisch mag leiden tot een jaarlijkse groei van het budget van de verbonden partijen, doch dat de deelnemende gemeenten door tussenkomst van de gemeenteraad in staat worden gesteld tijdig en op basis van actuele ontwikkelingen te kunnen begroten (en dat er dus ook besparingen, bijv. op basis van efficiency-voordelen, kunnen worden begroot);
- de conclusies en aanbevelingen uit het rapport met name zullen worden ingezet ten aanzien van (het financieel en bestuurlijk tijdig kunnen sturen en volgen van) Drechtwerk (sociale werkvoorziening) en ROM-D (Regionale OntwikkelingsMaatschappij Drechtsteden);
- het college van burgemeester en wethouders wordt verzocht om de onderhavige conclusies mee te nemen in besprekingen met en ten aanzien van deze verbonden partijen (bijv. in het zogeheten portefeuillehoudersoverleg in regionaal verband).

3. “ Effectief subsidiebeleid. Rekenkameronderzoek naar subsidiebeleid gemeente Papendrecht”

Het vierde onderzoeksrapport van de RKCie wordt in juli 2007 afgerond. Het rapport met de titel: “Effectief subsidiebeleid. Rekenkameronderzoek naar subsidiebeleid gemeente Papendrecht” werd kort voor het zomerreces-2007 aan de raadsvoorzitter aangeboden.

Noemenswaardige aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn: vermeld in de jaarlijkse subsidiebundel de aangevraagde en toegekende subsidies, dus ook de aanvragen (ook voor individuele subsidies) die niet zijn gehonoreerd, maak duidelijk hoe de welzijnsvisie middels subsidies wordt gerealiseerd, kom tot een meer zakelijke benadering voor het tijdig indienen van stukken en kom tot nadere contacten om instellingen op andere manieren dan enkel in financiële

zin te ondersteunen. Tot slot wordt de raad aanbevolen om het college over een jaar te laten rapporteren over de aanbevelingen.

Het rapport werd besproken in de raadscommissie Regionale aangelegenheden, Economie en Financiën (REF) op 06 september 2007 waarop door de gemeenteraad in zijn vergadering van 20 september 2007 wordt besloten dat de volgende bevindingen van de commissie worden bevestigd, namelijk dat:

- de conclusies en aanbevelingen uit het rapport in hoofdlijnen worden onderschreven;
- de raadscommissie met waardering kennis heeft genomen van de in de vergadering van deze raadscommissie gedane toezeggingen van de zijde van het college tot het treffen van maatregelen tot verbetering, gebaseerd op het rapport;
- de raadscommissie aldus met positieve belangstelling uitzielt naar de te vervaardigen subsidiebundels voor de komende jaren.

Het vijfde onderzoek: “Van Raad naar Daad “

Zoals gezegd, werd met het vijfde onderzoek in het najaar van 2007 begonnen. Daarbij ging het om een onderzoek naar wat er tot nu toe in de praktijk met de aanbevelingen uit de eerdere vier onderzoeksrapporten was gedaan. Dat vijfde onderzoek was dus het grootste tot nu toe en het eindrapport zal uiteindelijk aan de orde komen in de raadsvergadering van vlak voor het zomerreces van 2008.

De keuze van het onderwerp voor dit onderzoek werd genomen in afwijking van het activiteitenplan-2007, waarin als tweede onderwerp van onderzoek stond vermeld een onderzoek naar, kort gezegd, het onderhoud van het groen en grijs in Papendrecht. Gezien het feit echter dat de Rekenkamercommissie sinds de feitelijke start van haar onderzoekswerk in de tweede helft van 2005, inmiddels vier onderzoeksrapporten had afgerond, liet de commissie aan de gemeenteraad in een brief van 25 juli 2007 weten dat dit gegeven voor de RKCie bij nadere beschouwing aanleiding was om te besluiten dat het beter was om eerst de voortgang van gedane aanbevelingen uit reeds vervaardigde rapporten te evalueren. Anders gezegd: het werd volgens de RKCie tijd om nader te bezien wat er tot nu toe met de onderzoeksrapporten was gebeurd in de praktijk, in plaats van een volledig nieuw inhoudelijk thema op te pakken voor onderzoek.

Dat resulteerde in een eindrapport dat in mei 2008 aan de voorzitter van de gemeenteraad werd aangeboden en dat vervolgens in de raadscommissie Algemene Bestuurlijke Zaken van 26 mei werd besproken als voorbereiding op besluitvorming door de gemeenteraad over het rapport in zijn vergadering van 19 juni 2008.

De voornoemde raadscommissie volgt bijna volledig de aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamercommissie, en stelt dat:

- de raad telkens een raadsbesluit zal dienen te nemen over ieder onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie waaruit duidelijk blijkt welke aanbevelingen worden overgenomen, welke aanbevelingen niet worden overgenomen en welke aanbevelingen gewijzigd worden overgenomen;
- de aanbevelingen per onderzoek zo kernachtig als mogelijk zullen zijn geformuleerd, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal aanbevelingen in verhouding tot de omvang van het onderzoek;
- er terughoudendheid kan worden betracht met het noemen van invoeringstermijnen voor de uitvoering van aanbevelingen, tenzij dit een natuurlijk onderdeel vormt van de inhoud van de betreffende aanbeveling/het rapport;
- er terughoudendheid kan worden betracht met het uitspreken van financiële consequenties bij het noemen van aanbevelingen, tenzij het schetsen van financiële scenario's een natuurlijk onderdeel vormt van de inhoud van de betreffende aanbeveling/het rapport;

- in de documenten die deel uitmaken van de jaarlijkse P&C cyclus in een aparte paragraaf telkens door het college van burgemeester wethouders aan de raad wordt gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering en doorwerking van de door de raad overgenomen aanbevelingen uit rapporten van de Rekenkamercommissie;
- het uiteraard aan de Rekenkamercommissie zelf wordt overgelaten in hoeverre zij de aan zichzelf gerichte aanbeveling zal uitvoeren om periodiek de eigen rol en positie te evalueren.

Let wel: de raadscommissie volgt niet de aanbeveling van de RKCie dat het college in een aparte rapportage telkens na een jaar rapporteert over de voortgang in de implementatie van aanbevelingen uit een vervaardigd onderzoeksrapport.

Financiën in 2007

De Rekenkamercommissie beschikte in 2007 (evenals in 2006) over € 40.000,- voor het doen van onderzoeken en € 22.000,- voor administratie e.d. (doorberekening van kostenplaatsen, kosten vergaderingen, en uren van ambtelijke inzet). Na de uitvoering van de onderzoekswerkzaamheden in 2007 bleek de RKCie met een onderbesteding van € 4.800,- keurig binnen het budget te zijn gebleven.

Tot slot

Samenvattend stelt de rekenkamercommissie dat zij in 2007 een actief jaar heeft gehad en dat zij met haar vijfde onderzoek een eerlijk en waardevol eindrapport heeft kunnen leveren, dat met een terugblik leerpunten voor de toekomst heeft opgeleverd, ook waar het gaat om haar eigen rol en positie als onafhankelijke commissie. Dit alles heeft de RKCie enthousiast gemaakt om dit op te pakken en om met plezier haar activiteiten voort te zetten.